

Vastaus Loviisa Kaartokallion ja 29 muun valtuutetun aloitteeseen laaja-alaisten erityisopettajien täydennyskoulutus

VD/12959/00.02.00.03/2022

KK/MG/KP/JT

Loviisa Kaartokallio ja 29 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Perusopetuslaissa todetaan, että oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen opetuksen lisäksi riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko perusopetuksen ajan. Tukea on annettava heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen tuki jaotellaan yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Vantaalla varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa toteutetaan inklusiivisuuden periaatetta, jonka mukaan tuen tarpeessa olevien oppilaiden tuki pyritään järjestämään osana opetusryhmää. Inklusio ja kolmiportaisen tuki haastavat sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen, ja tuen kehittäminen on sekä valtakunnallisesti että Vantaalla ajankohtainen asia. Perusopetuksessa tarvitaan yhä enenevässä määrin eriyttämistä ja tukitoimia. Yleistä ja tehostettua tukea antavalta laaja-alaiselta erityisopettajalta ei vaadita perusopetuksessa opettavien aineiden ja aihekokonaisuuksien monialaisia opintoja. Opintojen puuttumien kuitenkin rajaa laaja-alaisen erityisopettajan työtä ja hankaloittaa oppilaiden tarpeisiin vastaamista ja tuen kehittämistä.

Inklusio haastaa niin opettajat kuin oppilaat. Tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä on Vantaalla kasvussa. Väestöennusteet eivät kerro tuen tarpeen vähentymisestä tulevaisuudessa. Vantaalla on huutava pula pätevistä erityisopettajista ja tarve kehittää oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Vantaalla on laaja-alaisia erityisopettajia, joilta puuttuvat perusopetuksessa opettavien aineiden ja aihekokonaisuuksien monialaiset opinnot. Opintojen puuttuminen rajaa laaja-alaisen opettajan toimintakenttää ja haastaa näin yksikön oppimisen ja koulunkäynnin tuen kehittämistä

ja inklusion haasteeseen vastaamista. Opintojen suorittaminen mahdollistaisi pätevoitymisen opettamaan erityisen tuen oppilaita laajemmin sekä arvioimaan oppimista ja osaamista oppiainekohtaisesti. Opintojen suorittaminen vahvistaisi myös laaja-alaisten erityisopettajien työn merkityksellisyyttä ja mahdollistaisi urapolkuja.

Esitän yhdessä aloitteen allekirjoittaneiden valtuutettujen kanssa, että kasvatuksen ja oppimisen toimiala selvittää mahdollisuuden tarjota esimerkiksi yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa perusopetuksessa opettavien aineiden ja aihekokonaisuuksien monialaiset opinnot vantaalaisille laaja-alaisille erityisopettajille, jotka eivät ole kyseisiä opintoja vielä suorittaneet.”

Kaupunginvaltuusto 14.11.2022 § 28

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vantaan kaupunginvaltuutettu Loviisa Kaartokallio yhdessä 29 muun kaupunginvaltuutetun kanssa on tehnyt aloitteen Kasvatuksen ja oppimisen toimialan perusopetuksen palvelualueelle, jotta selvitetäisiin mahdollisuutta järjestää Vantaan kaupungin palveluksessa oleville kelpoisille laaja-alaisille erityisopettajille luokanopettajan kelpoisuuteen vaadittavat monialaiset opinnot. Näin vastattaisiin paremmin sekä oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin haasteisiin, inklusiivisen toimintakulttuurin kehittämiseen että alalla olevaan työvoimapulaan.

Vantaan kaupungissa toteutetaan vahvaa lähikouluperiaatetta, jonka mukaan oppilaat saavat tarvitsemansa oppimisen ja koulunkäynnin tuen ensisijaisesti osoitteen mukaisessa lähikoulussaan. Tuki järjestetään erilaisin joustavin järjestelyin yleisopetuksen ryhmässä tai erityisryhmässä. Oppilaan opiskelu järjestetään pienemmässä oppilasryhmässä oppilaan omassa lähikoulussa tai kaupunkitasoisessa erityisryhmässä erityisopettajan johdolla silloin, kun hänen tuen tarpeensa tätä edellyttää. Lähikouluissa ryhmämuotoista tukea tarjotaan osa- tai kokoaikaisen erityisryhmän tai integraatioryhmän muodossa.

Oppilaalla on oikeus saada laadukasta perusopetusta sekä tarvitsemaansa ohjausta ja tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiinsä kaikkina työpäivinä omassa lähikoulussaan. Tämä mahdollistuu, kun opetuksessa hyödynnetään joustavia järjestelyjä, joita voivat olla joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, integraatioryhmät ja osittainen tai kokoaikainen pienryhmäopetus. Näiden joustavien järjestelyjen toteuttamiseen tarvitaan erilaisia opettajaryhmiä, kuten luokan-, aineen-, erityis- ja erityisluokanopettajia. Laaja-alaisen erityisopettajien konsultatiivinen työote luokan- ja aineenopettajien tukena auttaa monenlaisten oppilaiden oppilasta ja koulunkäyntiä. Lisäksi koulujen muu henkilöstö (avustava sekä opiskeluhuollon henkilöstö) toimii joustavien järjestelyjen mahdollistajana ja oppilaiden tukena.

Tuen tilastoja tarkastellessa tuen tarpeisten oppilaiden määrä on ollut kasvussa sekä valtakunnallisesti että Vantaa-tasoisesti. Tämä seikka on nostanut esiin henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeen inklusiivisen pedagogiikan sekä kolmiportaisen tuen osalta. Tätä toimintaa Vantaalla on tuettu vahvasti valtion Oikeus Oppia-ohjelman mukaisten erityisavustuksien kautta. Erityisavustuksilla on voitu sekä kehittää koulu- ja kaupunkitasoisia tuen rakenteita että hankkia ulkopuolista koulutusta esim. nepsy-lasten ja -nuorten kohtaamiseen ja oppilaiden psyykkisen hyvinvoinnin tukemiseen. Myös opetushenkilöstön yhteistyön lisäämiseksi on hankittu koulutusta, jota on voitu hyödyntää myös tuen tarpeisten oppilaiden joustavien järjestelyjen tukena.

Jotta Vantaan kaupungin perusopetuksessa voidaan paremmin sekä ennaltaehkäistä että vastata jo esillä oleviin oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin haasteisiin, tulee 1.8.2023 alkaen perusopetukseen 38 uutta laaja-alaisen erityisopettajan vakanssia. Näillä vakansseilla saadaan kohdennettua erityisopetuksen laskennallista resurssia niin, että 1.–2. ja 7.–9.luokilla 133 oppilasta kohtaan on yksi (1) laaja-alainen erityisopettaja. Tämä resurssilisäys mahdollistaa lähikouluperiaatteen mukaiset joustavat järjestelyt oppilaiden tukemiseen, kuten esimerkiksi samanaikaisopetuksen.

Riippumatta Vantaan kaupungin perusopetuksen resurssilisäyksestä, erityisopettajia tarvitaan lisää ja se on selkeästi yksi työvoimapula-aloista. Siitä johtuen Vantaan kaupunki on tehnyt hankintasopimuksen vuosille 2023–2024 Jyväskylän yliopisto/Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen kanssa erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavien opintojen (60 opintopistettä) järjestämisestä. Nämä opinnot ovat tarkoitettu 40 perusopetuksen ja 20 varhaiskasvatuksen opettajalle, jotka työskentelevät Vantaan kaupungin palveluksessa. Tällä koulutuskokonaisuudella pyritään tukemaan sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen inklusiivisen toimintakulttuurin kehittämistä pätevöittämällä henkilöstöä erityisopetuksen tehtäviin. Näiden opintojen myötä valmistuu sekä laaja-alaisia erityisopettajia että

erityisluokanopettajia riippuen osallistuneiden pohjakoulutuksesta. Tämä koulutus vastanee osittain kaupungin työvoimapulaan.

Aloitteessa mainituilla monialaisilla opinnoilla tarkoitetaan yliopistojen tutkinnoista annetun asetuksen (794/2004, § 19) mukaisia opintoja, jotka antavat luokanopettajan kelpoisuuden ylemmän korkeakoulututkinnon ja opettajan pedagogisten opintojen suorittaneille. Nämä monialaiset opinnot koostuvat perusopetuksessa opettavien oppiaineiden didaktisista opinnoista sekä niihin liittyvistä harjoittelusta. Monialaisten opintojen laajuus on vähintään 60 opintopistettä. Opinnot järjestetään pääsääntöisesti lähiopetuksena ja niiden kesto vaihtelee 1–1½ lukuvuoteen riippuen opintoja järjestävästä yliopistosta. Näiden opintojen järjestämisvastuu kuuluu yllä olevan asetuksen mukaisesti niille yliopistoille, joilla on kasvatustieteellisen alan koulutusvastuu. Jotta näitä opintoja voidaan järjestää, selvitetään, onko ko. opinnot on mahdollista järjestää yhteistyössä yliopistojen kanssa ja mitä ko. opintojen järjestäminen vaatii kaupungin puolelta. Selvityksen tukena voidaan hyödyntää myös voimassa olevan hankintasopimuksen mukaisen erityisopettajien koulutuksen kokemuksia.

Kaupunginhallitus 9.10.2023 § 28

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vs. apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Loviisa Kaartokalliolle ja 29 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Merkittiin, että vs. apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään siten, että aloitevastauksen toiseksi viimeinen virke kuuluu seuraavasti:

”Jotta näitä opintoja voidaan järjestää, ~~tulee Vantaan kaupungin ensin selvittää~~ *selvitetään*, onko ko. opinnot on mahdollista järjestää yhteistyössä yliopistojen kanssa ja mitä ko. opintojen järjestäminen vaatii kaupungin puolelta.”

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liite:

- Allekirjoitettu Loviisa Kaartokallion ja 29 muun valtuutetun aloite laaja-alaisten erityisopettajien täydennyskoulutus

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus – ja valituskielto

Lisätiedot: Opetustoimen asiantuntija Mari Grönroos, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi